

Debreceni Ítéltábla
Mf.I.50.058/2024/6.

A Debreceni Ítéltábla a dr. Fori Hajnal ügyvéd (Cím6) által képviselt Felperes (Cím1.) felperesnek, a dr. Magyar Attila ügyvéd (Cím7) által képviselt Alperes 2 (Cím2.) II. rendű alperessel szemben munkáltató kártérítési felelősségének megállapítása iránt indított perében az Egri Törvényszék 33.M.70.094/2023/28. számú ítélete ellen az alperes 29. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 315 435 (háromszáztizenötezer-négyszázharmincöt) Ft másodfokú perköltséget. Megállapítja, hogy 208 242 (kétszáznyolcezer-kétszáznegyvenkét) Ft fellebbezési eljárási illeték az állam terhéen marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az (I. rendű alperes) a szervezeti és működési szabályzata értelmében az önálló jogi személyiségű II. rendű alperes fenntartásával biztosította a kulturális szolgáltatás (nyilvános könyvtári ellátás, helyi közművelődési tevékenység) mint helyi önkormányzati feladat ellátását.

[2] A 2020. június 30. napján megkötött munkaszerződés szerint a II. rendű alperes munkáltatóként 2020. július 1. napjától határozatlan időre, művelődésszervező munkakörben, heti 40 óra teljes munkaidőben alkalmazta a művelődésszervező és mediátor felsőfokú végzettséggel rendelkező felperest.

[3] Az I. rendű alperes mint munkáltató – képviseletében törvényes képviselői polgármester – ugyanezen a napon kelt intézkedésében a II. rendű alperesnél a 2020. július 1. napjától 2025. június 30. napjáig terjedő határozott időre megbízta a felperest az intézmény vezetésével. Az intézményben a felperesen kívül a könyvtáros és a takarító állt munkaviszonyban.

[4] A felperes felett a munkáltatói jogkört a polgármester gyakorolta, akivel jellemzően telefonon, a munkáltató által biztosított mobiltelefonon, e-mail útján és a facebook alkalmazásban – messengeren – tartották a kapcsolatot.

[5] A felperessel közölt munkaköri leírás a munkaidőt akként rögzítette, hogy az heti 40 óra, napi 8 óra, ami a munkaidőhöz igazodva egyenlőtlenül vagy osztott napi munkaidőben is beosztható, rendezvényektől függően.

[6] A 2022. január 14. napján történt munkaszerződés és vezetői megbízás módosítása szerint 2022. január 1. napjától a felperes munkabére 315 200 Ft-ra emelkedett, valamint megállapításra került részére havi 40 000 Ft vezetői illetménypótlék.

[7] A felperes 2022. július 1. napján megbízási szerződést kötött az I. rendű alperes által fenntartott (III. rendű alperes)sel, amely alapján feladata volt az Idősek Otthona lakóinak heti rendszerességgel programokat és rendezvényeket szervezni, lebonyolítani, amiért bruttó 100 000 Ft megbízási díjban részesült.

[8] Az I. rendű alperes jegyzője, (JEGYZŐ) 2021. május 7. napján írásban kérte a felperest, hogy az Állami Számvevőszék ellenőrző adatbekérését teljesítse és tájékoztatta arról, hogy a szabályzatokkal kapcsolatban a polgármesteri hivatal munkatársai, valamint a III. rendű alperes munkatársai is segítenek. A felperes hiányzó dokumentumokra hivatkozással jelezte a jegyzőnek, hogy a kért dokumentumokat nem tudja előállítani. A négy vizsgált önkormányzati intézmény, szervezet vezetője közül egyedül a felperes nem tett eleget a feladatnak, ezt követően megromlott a felperes és a jegyző közötti viszony.

[9] A felperes a 2022. október 23. napi ünnepség, majd a Halloween rendezvény és a 2023. évi farsang szervezése, lebonyolítása kapcsán konfliktusba került törvényes képviselői polgármesterrel.

[10] Az I. rendű alperes 2022. év végén döntött arról, hogy a kulturális szolgáltatások közül a nyilvános könyvtári ellátást közfeladatként nem a II. rendű alperes intézményi keretei között biztosítja, hanem azt kiszervezi, így 2023. január 1. napjától a települési könyvtár az (Könyvtár) szakfelügyelete alatt működik. Ettől kezdve a könyvtáros mint közművelődési szakember már nem a II. rendű alperes munkavállalója, hanem átkerült az önkormányzat által foglalkoztatottakhoz. A II. rendű alperes a továbbiakban a közművelődési tevékenységet látta el, a létszáma 2 főre csökkent, a felperesen kívül még a takarító állt jogviszonyban.

[11] Az I. rendű alperes képviselő-testülete 2023. január 30. napján tartott ülésén tárgyalta a közművelődési feladat átszervezését, amelyhez a jelenlévő felperes is hozzászólt. A képviselő-testület a 3/2023. (I.30.) számú határozatával elnapolta a közművelődési feladatellátás átszervezéséről szóló döntést azzal, hogy felkérte a polgármestert: vizsgálja felül az átszervezésre vonatkozó javaslatot pénzügyi és szakmai téren, s erről tájékoztassa a képviselő-testületet.

[12] A felperes 2023. február 22. napján a március 15. napi rendezvények lebonyolítását érintően egyeztetést tartott a könyvtárossal és a civil szervezetek képviselőivel, ahová a kezdést követő egy órával későbbi időpontra hívta meg a polgármestert. A polgármester a megérkezésekor a folyosón észlelte, hogy a felperes a köztük folytatott levelezésből olvas fel részleteket a jelenlévők előtt, ezért a terembe belépve felindult állapotban, erélyesen, hangosabban kérte számon a felperest, amiért nézeteltérés alakult ki közöttük, majd a polgármester javasolta a felperesnek a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetését.

[13] Az I. rendű alperes képviselő-testülete 2023. február 27. napján tartott képviselő-testületi ülésén tárgyalta a polgármester 2023. február 19. napján a közművelődési feladatellátás átszervezése (közművelődési megállapodás útján való ellátása) tárgyában tett előterjesztését és a 13/2023. (II.27.) önkormányzati határozatában döntött a II. rendű alperes átszervezésének elhalasztásáról.

[14] A felperes 2023. március 6. napján törvényes képviselői polgármester részére megküldött e-mail üzenetben bejelentette, hogy egészségügyi problémái miatt otthon tartózkodik, a március 14-én megrendezésre kerülő nemzeti ünnepel kapcsolatban az előkészületek megtörténtek. A felperes közölte a polgármesternek március 10. napján küldött e-mail üzenetben, hogy keresőképtelen, a távolléte hosszabb lesz, így az ünnepségen sem tud részt venni. A polgármester március 13. napján a felperesnek írt e-mail üzenetben elkérte a terembeosztást, valamint a belső termekhez tartozó kulcsokat, emellett kérte annak orvosi adatokkal történő igazolását, hogy meddig és milyen mértékben nem tud a felperes munkába állni.

[15] A polgármester kezdeményezésére 2023. március 17. napján személyesen egyeztetés történt a felperessel a munkaviszonya közös megegyezéssel való megszüntetéséről, azonban ez a felperes számára nem felelt meg.

[16] A felperes a saját facebook oldalán március 19. napján az alábbiakat tette közzé: „Tisztelt abasári lakosok! A (ALPERES 2) intézményvezetőjeként tájékoztatni kívánom önöket, hogy jelenlegi egészségi állapotom miatt nem tudok bejárni dolgozni a munkahelyemre. Bármilyen kultúrával, teremfoglalással stb. kapcsolatos kérdésben keressenek nyugodtan telefonon: (TELEFONSZÁM), e-mailben: (e-mail cím) vagy messengeren. Kérem, hogy a teremfoglaláshoz szükséges szerződést a hivatalban kössék meg, ott tudják a bérleti díjat is kifizetni a pénztárban. Megértésüket köszönöm.”

[17] A III. rendű alperes a felperessel létrejött megbízási szerződést 2023. március 21. napján felmondta 30 napos felmondási idővel.

[18] A polgármester 2023. március 22. napján kelt levelében tájékoztatta a felperest az Mt. 6. §-ában részletezett, kölcsönös együttműködésre vonatkozó általános magatartási követelményekről és kérte az alábbiakat:

Ø haladéktalanul tájékoztassa a fenntartó képviselőjét (polgármestert) a távolléte ideje alatt tett intézkedéseiről, a megszervezett programokról, a megkötött vagy folyamatban lévő teremfoglalásokkal kapcsolatos szerződésekről és adja át valamennyi keletkezett dokumentumot eredeti példányban 2023. március 27-én 16 óráig;

Ø adjon részletes tájékoztatást írásban a határidőhöz kötött önként vállalt vagy jogszabály által előírt soron következő feladatairól;

Ø adja át 2023. március 27-én 16 óráig a II. rendű alperesnek helyt adó épület valamennyi helyiségének a kulcsát, amely a birtokában van;

Ø adja át 2023. március 27-én 16 óráig a személyes használatában lévő intézményi vagy önkormányzati tulajdonú eszközöket: a mobiltelefon készüléket és a (TELEFONSZÁM) hívószámhoz tartozó SIM kártyát, laptopot.

[19] Tájékoztatta a felperest továbbá az Mt. 55. §-a (1) bekezdésének a) pontjáról és arról, hogy a munkaszerződésből fakadó kötelezettségeit nem köteles teljesíteni a keresőképtelensége alatt, ezért ez idő alatt attól tartózkodjon, a helyettesítésének megoldása a munkáltató feladata.

[20] A felperes a 2023. március 27. napján kelt válaszában hivatkozott az Mt. 6. §-ának (3) bekezdésére és arra, hogy keresőképtelensége idején egyeztetett a polgármesterrel március 17. napján, továbbá megküldte a munkáltató jogkör gyakorlójának a március hónapban megtartandó programok listáját, amelyet ismét csatol, valamint excell táblázatban az áprilisra várható programokat március 19-én is, illetőleg ismét. Közölte továbbá, hogy a II. rendű alperes épületének bejáratí ajtájához és az irodájához vannak kulcsai, a további helyiségek kulcsai nincsenek a birtokában, hanem azok az épület kulcsos szekrényében találhatóak. A laptop ugyancsak az épületben lévő irodában van, míg a mobiltelefon személyes használatában van, ezért visszaadásának okát nem érti a fennálló munkaviszonyára figyelemmel.

[21] A (NMI) (továbbiakban: NMI) 2023. április elején javasolta a felperes helyettesítésére (TANÚ 2)t, aki korábban az NMI Vármegyei Igazgatóságán módszertani referensként a megyei feladatellátásban vett részt, alapvégzettsége andragógia-művelődésszervező egyetemi diploma kulturális turizmus specializációval, a mesterdiplomát kulturális mediáció szakon szerezte.

[22] A III. rendű alperes 2023. tavaszán terápiás munkakörben alkalmazta (TANÚ 2)t, akinek feladata volt az idősek otthonában a művelődéssel és a szabadidős tevékenységgel kapcsolatos programok szervezése, emellett júniusban az I. rendű alperes megbízta az (RENDEZVÉNY) megszervezésével is.

[23] A felperes 2023. április 18-án egy hangfal átadása céljából bement a munkahelyére, ahol az irodájában egy számára ismeretlen személy (tanú2) ült. A felperes a helyzet tisztázása céljából elektronikus levelet kívánt küldeni a munkáltatói jogkört gyakorló polgármesternek a hivatalos e-mail címéről, azonban ahhoz már nem volt hozzáférése, mivel az informatikus letiltotta azt a polgármester kérésére, így a személyes e-mail címéről írt 2023. április 20. napján, sérelmezve az Mt. 6. §-ára hivatkozással, hogy intézményvezetőként nem kapott tájékoztatást az időközben történt személyi és tárgyi változásokról.

[24] A 2023. május 15. napján kelt munkaszerződés szerint a II. rendű alperes mint munkáltató megállapodott tanú2 munkavállalóval abban, hogy munkaviszony keretében foglalkoztatja a 2023. május 15. napjától 2023. június 30. napjáig terjedő határozott időre intézményvezető munkakörben, heti 20 óra részmunkaidős munkaidőben bruttó 190 000 Ft alapbérrel.

[25] Az I. rendű alperes facebook oldalán törvényes képviselői polgármester 2023. május 16. napján az alábbi közleményt tette közzé: „Tájékoztatam a Tisztelt Lakosságot, hogy a jogszabályi kötelezettségnek eleget téve, az intézmény folyamatos működésének biztosítása érdekében Felperes tartós távollétében a Alperes 2 megbízott intézményvezetője tanú2.”

[26] A felperes a közleményhez az alábbi választ fűzte: „Tisztelt Polgármester úr, úgy gondolom, hogy a korrekt együttműködés érdekében kaphattam volna én is erről egy tájékoztatást Öntől. Megtenné, hogy tájékoztat róla, hogy melyik jogszabályi kötelezettségének tett ezzel eleget? Melyik jogszabály az, amely kötelezővé teszi, hogy táppénzen lévő vezető helyére megbízott vezetőt kell kinevezni, és nem elég egy helyettes addig, amíg a vezető felépül? Köszönöm.”

[27] A felperes 2023. május 17. napján észlelte, hogy a II. rendű alperes közösségi média oldalához is megszüntették a hozzáférését.

[28] A felperes részére a II. rendű alperes által biztosított mobiltelefon SIM kártyáját letiltották 2023. május 18. napján.

[29] A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (továbbiakban: NAV) tájékoztatta a felperest 2023. június 9. napján, hogy a II. rendű alperes tekintetében a képviseleti jogviszonya – valamely fél megszűnése vagy elhunytja miatt – megszűnt, ezért azt hivatalból lezárták.

[30] A felperes 2023. június 12. napján 8:43 órakor a küldött e-mail üzenetben értesítette a polgármestert, hogy keresőképes állományba került. Kérte a III. rendű alperesnél megszüntetett megbízási szerződése helyreállítását, az e-mail címéhez való hozzáférése és a hivatali telefonja visszaállítását, a számítógépéhez való hozzáférés biztosítását, a II. rendű alperes facebook oldalához a hozzáférése visszaállítását és a képviseleti jogosultsága helyreállítását a NAV-nál.

[31] A polgármester 2023. június 14. napján a felperesnek küldött e-mail üzenetben és ugyanezen a napon a felperes által átvett ajánlott küldeményben közölte, hogy a 33/1998. (VI.24.) NM rendelet 7. §-ának (1) bekezdése értelmében soron kívüli munkaköri alkalmassági vizsgálatot kell végeznie a 30 napos keresőképtelenséget követően, amely feltétele a munkába állásnak.

[32] A felperes 2023. június 15. napján nem jelent meg a soron kívüli alkalmassági vizsgálaton. A polgármester 2023. június 15. napján a felperesnek küldött e-mail üzenetben jelezte, hogy a munkaidejében a munkaköri alkalmassági vizsgálaton köteles megjelenni, azonban a felperes 2023. június 16. napján sem jelent meg azon. A felperes 2023. június 16. napján a polgármesternek írt e-mail üzenetben javasolta, hogy a vezetői e-mail címen írjon a későbbiekben, mert a magánlevelezését nem minden nap nézi, másrészt ez a közös családi e-mail cím, amelyet minden családtagja lát.

[33] A felperes 2023. június 21-én délután a munkahelyén megtalálta a képviselő-testület aznapi ülésére szóló meghívót, amely ülésen nem jelent meg. Az I. rendű alperes képviselő-testülete 2023. június 21. napján megtartott ülésén a polgármester tájékoztatást adott a felperes munkaviszonya megszüntetését érintő szempontokról és annak indokáról, amelyet a képviselő-testület egyhangúlag támogatott.

[34] Az I. rendű alperes polgármestere 2023. június 22. napján a felperes munkaviszonyát a képviselő-testület erről rendelkező 49/2023. (VI.21.) számú határozata alapján az Mt. 65. §-ának (1) bekezdés szerint felmondással megszüntette az alábbi indokolással: „Hosszabb keresőképtelensége idejére az intézmény zavartalan működése érdekében a megfelelő helyettesítéséről kellett gondoskodni. Ezzel kapcsolatban kifejtett hivatalos (munkáltató felé) és nem hivatalos (facebook nyilvánossága) kommunikációja és annak hangvétele nem volt méltó az önkormányzati intézménynél viselt pozíciójához. Keresőképtelensége megszűnését követő munkába állása után a munkavégzés helyén személyesen több alkalommal is kerestem (június 13 napján /kedd/ 8:26 óra, 9:00 óra, illetve délután kb. 15 óra körül; majd másnap június 14. napján /szerda/ reggel 8:30 körül és délután 15 óra körül; június 15. napján /hétfő/ 8:45 körül; június 20. napján /kedd/ 8:00 óra körül és június 21. napján /szerda/ 9:18 óra körül), hogy a kialakult helyzetet közösen megbeszéljük, azonban egyszer sem találtam meg a Alperes 2ban. A személyes kapcsolatfelvétel más formája sem járt sikerrel, miután kifejezetten megtiltotta, hogy munkáltatói jogkörömben Önt a magán email címén és a magán telefonszámán keressem. 2023. június 21. napján szerettem volna Önnek a munkavégzése helyén, a Alperes 2ban átadni az aznapi Képviselő-testületi ülésre szóló meghívót, ahol előterjesztésre került az Ön jogviszonyának esetleges megszüntetése. Miután ekkor sem tartózkodott a Községi Házban, így a meghívóját az előtérben lévő pulton elhelyeztem bízva abban, hogy ha később beér munkahelyére, akkor az ülésre személyesen mégis eljön, azonban ez végül elmaradt. Fenti magatartásai, illetve kötelezettség-szegései miatt a további munkavégzésére nem tartunk igényt, ezért a képviselő-testület ellenszavazat nélkül döntött arról, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlójaként az Ön munkaviszonyát felmondással szüntessem meg. A jogviszony megszüntetését még az is indokolja, hogy a pozíciót erre képzetesebb és alkalmasabb más személlyel kívánjuk betölteni.”

[35] A felperes munkaviszonya a II. rendű alperesnél 2023. július 28. napján szűnt meg.

[36] tanú2 II. rendű alperesnél fennálló munkaszerződését 2023. június 29. napi keltezéssel módosították azzal, hogy a határozott idő előreláthatólag 2023. szeptember 30. napjáig terjed, a munkaszerződés egyebekben változatlan. Az okiratot javították és a II. rendű alperes neve helyett munkáltatóként az I. rendű alperes szerepel. A 2023. október 17. napján kelt munkaszerződés-módosítás az I. rendű alperes munkáltatót tüntette fel azzal, hogy a munkavégzés helye a II. rendű alperes. A módosítás szerint a határozott idő előreláthatólag 2023. december 31. napjáig tart azzal, hogy a munkaszerződés egyebekben változatlan. Az I. rendű alperes Képviselő-testülete a 14/2024. (II.28.) számú határozatában egyetértett azzal, hogy a munkáltatói jogkört gyakorló polgármester 2024. március 1. napjától 2025. február 28. napjáig, heti 40 órában (TANÚ 2)t intézményvezetői munkakörben, munkaviszony keretében foglalkoztatja, egyúttal felhatalmazta a munkáltatói jogkört gyakorló polgármestert, hogy tegye meg a munkáltatói intézkedéseket.

[37] A felperes 2023. augusztus 9. napjától 2023. november 6. napjáig álláskeresői járadékban részesült, mindösszesen bruttó 695 970 Ft összegben.

[38] A felperes számos álláshelyre jelentkezett, így rendezvényszervező, irodai asszisztens, telefonos értékesítő, területi vezető, promóter, programkoordinátor, eladó-pénztáros, mediátor munkakörben, azonban nem sikerült elhelyezkednie. Emellett 2023. december 2-án online marketing képzésre jelentkezett, melynek befizette a tandíját.

[39] A felperes a megváltoztatott keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze a II. rendű alperest a munkaviszony jogellenes megszüntetése miatt elmaradt jövedelem címén 1 158 261 Ft kártérítés, ezen összeg középátlagos késedelmi kamata és sérelemdíj címén 200 000 Ft megfizetésére, mely keresetváltoztatásra tekintettel az elsőfokú bíróság megszüntette az eljárást az I. és a III. rendű alperesek vonatkozásában. A tárgyalás berekesztését megelőzően a felperes a keresetét felemelte, s kérte kötelezni a II. rendű alperest 2023. július 24. napjától 2024. május 31. napjáig elmaradt jövedelem címén 2 403 020 Ft kártérítés és ezen összeg 2024. január 15. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére, a perköltségét 740 000 Ft-ban jelölte meg.

[40] A II. rendű alperes az ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását és a felperes marasztalását a perköltségében.

[41] Az elsőfokú bíróság a 28. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül a munkaviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményeként elmaradt jövedelem címén igényelt kártérítésként 2 403 020 Ft-ot és ezen összeg után 2024. január 15. napjától járó késedelmi kamátát, valamint sérelemdíj címén 200 000 Ft-ot és 740 000 Ft perköltséget. Megállapította, hogy az állam terhén marad a feljegyzett 156 181 Ft eljárási illeték.

[42] Határozatának a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns indokolásában ismertette az Mt. 64. §-a (1) bekezdésének b) pontját és a (2) bekezdését, az Mt. 65. §-ának (1) bekezdését, az Mt. 66. §-ának (1)-(2) bekezdéseit, s rámutatott: a II. rendű alperes helytállóan hivatkozott az általa is ismert ítélkezési gyakorlatra, amely szerint amennyiben a munkáltató a felmondását megindokolja az Mt. 210. §-ának (1) bekezdéséből következő indokolási kötelezettség hiányában, akkor annak valóságát és okszerűségét a bíróságnak vizsgálnia kell, és ebben az esetben az indokolásnak meg kell felelnie az Mt. általános szabályainak.

[43] A Legfelsőbb Bíróság MK 95. számú állásfoglalása figyelembevételével azt vizsgálta az elsőfokú bíróság, hogy a felmondás indokai objektíve mennyiben tekinthetőek igaznak, valósnak. A tényeknek meg nem felelő indokolás esetén ugyanis a felmondás eleve nem fogadható el, és ebben az esetben már nem szükséges a felmondás további vizsgálata az okszerűség, valamint a jogszerűséget érintő egyéb tartalmi körülmények vonatkozásában. Amennyiben a felmondás indoka valósnak bizonyul, vizsgálandó annak okszerűsége, amely alapján lehet következtetni arra, hogy a munkáltatónál a továbbiakban nincs szükség a munkavállaló munkájára. A jogszerűség vizsgálata szempontjából kizárólag a felmondás indokolásában írt tényeknek lehet jelentősége, azok kiegészítése, kiterjesztő értelmezése nem lehetséges a peres eljárás során. A munkavállaló munkához való jogából következik az, hogy a munkáltató a munkaviszonyt csak akkor mondhatja fel, ha ez a munkaviszony nem tölti be megfelelően a rendeltetését: az szükségtelenné vált akár a munkáltató működésével, akár a munkavállaló személyével (képességeivel, a munkaviszonnyal kapcsolatos magatartásával) összefüggő okból.

[44] A perbeli felmondásnak négy indoka volt, amiket egyenként vizsgált az elsőfokú bíróság, különös figyelemmel arra az ítélkezési gyakorlatban kialakult elvre, hogy bármely felmondási ok jogszerűsége megalapozza a felmondást (BH 2003. 211., LB Mfv.I.10.676/2001.).

[45] Az első felmondási ok szerint a felperes a keresőképtelensége idején – 2023. március 6. és június 12. napjai között – a II. rendű alperesnél viselt pozíciójához méltatlan kommunikációt folytatott a munkáltató és a nyilvánosság felé. A II. rendű alperes ellenkérelmében a 2023. január 30. napi képviselő-testületi ülést, a 2023. február 22. napi megbeszélést, továbbá a facebook-on közzétett felhívást és a polgármesterrel folytatott levelezést jelölte meg, a felmondás indoka azonban kifejezetten a keresőképtelenség

időszakát tüntette fel, így nem volt figyelembe vehető sem a 2023. január 30. napi képviselő-testületi ülés, sem a 2023. február 22. napi megbeszélés. Az elsőfokú bíróság vizsgálva a facebook-on közzétett felperesi felhívás és a polgármesterrel folytatott levelezés tartalmát nem látta igazoltnak, hogy a felperes kommunikációja méltatlan volt a vezetői beosztásához. A felperes közleménye, illetőleg hozzászólása a facebook-on, továbbá a munkáltatói jogkör gyakorlójával folytatott levelezése is mutatta a felek közötti kapcsolat kölcsönös megromlását, ugyanakkor kifejezésmódjában, stílusában nem volt kifogásolható és méltatlan sem. Az Mt. 54. §-ának (2) bekezdése lehetővé teszi, hogy a munkavállaló megtagadja a munkáltató utasításának teljesítését, ha annak végrehajtása munkaviszonyra vonatkozó szabályba ütközik. Ebből következően a felperes részéről a jogszabályokra való hivatkozás, illetőleg azon kérése, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója jelölje meg az intézkedése alapjául szolgáló jogszabályt, nem jelent a vezetőhöz méltatlan hangvételt. Erre figyelemmel nem volt valós ez a felmondási indok, ezért az jogellenes.

[46] A felmondás következő indoka az volt, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója több alkalommal eredménytelenül kereste a felperest a munkavégzése helyén. A felmondási indok nyelvtani értelmezéséből nem következik az, hogy a felperes munkavégzésének hiányát állította volna a II. rendű alperes. Önmagában az, hogy a felperes több időpontban nem tartózkodott a II. rendű alperes székhelyén, nem feltétlenül jelenti a munkaviszonyból származó kötelezettsége megszegését. A felperes állította, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója a munkába állását követően sem szóban, sem írásban nem jelezte a személyes egyeztetésre irányuló szándékát annak ellenére, hogy erre lehetősége volt. A perben rendelkezésre álló adatok – különösen a felperes és a polgármester ezen időszakban folytatott e-mail levelezése – azt mutatta, hogy a felek folyamatosan kommunikáltak írásban. Ehhez képest az Mt. 6. §-ában meghatározott együttműködési kötelezettségből fakadóan a munkáltatói jogkör gyakorlója akkor járt volna el helyesen, ha a II. rendű alperes székhelyén általa kívánt megbeszélés, személyes találkozó érdekében ezt írásban vagy szóban előzetesen jelzi a felperesnek. törvényes képviselői tanúvallomása szerint erre nem tett kísérletet sem telefonon, sem az e-mail levelezés során. Mindezek alapján ezen felmondási ok valósága fennállt – hiszen azt maga a felperes is elismerte, hogy a megjelölt időpontokban nem volt a munkavégzési helyén –, azonban az indok nem okszerű, mivel nem az Mt. 52. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott megjelenési kötelezettség, illetőleg a munkavégzés elmulasztását foglalta magában.

[47] A felmondás harmadik indoka szerint a személyes kapcsolatfelvétel más formája sem járt sikerrel a munkáltatói jogkör gyakorlója részéről, mivel a felperes kifejezetten megtiltotta, hogy a magán e-mail címén és a magántelefonján keresse. A rendelkezésre álló iratok azonban nem támasztották alá ezen indok valóságát. Helytállóan utalt arra a felperes, hogy a magán e-mail címe és a magántelefonja vonatkozásában nem tiltotta meg kifejezetten a munkáltatói jogkör gyakorló részére, hogy azon keresse, mindössze javasolta ennek mellőzését figyelemmel arra, hogy a magán e-mail címét a családja is használja. Ugyanakkor szükséges azt is megjegyezni, miszerint a rendelkezésre álló iratok azt igazolták, hogy a foglalkozás-egészségügyi vizsgálatot érintően sikerrel járt a munkáltatói jogkört gyakorló polgármester részéről a kapcsolatfelvétel, hiszen a felperes választott az e-mail üzeneteire. Mindezen körülmények és tények alapján nem volt valós ez a felmondási indok sem, ezért az jogellenes.

[48] A felmondás negyedik indoka az volt, hogy a II. rendű alperes a felperesi munkakört egy erre képzettebb és alkalmasabb személlyel kívánja betölteni, azaz minőségi cserét kíván végrehajtani. A minőségi cserével indokolt munkáltatói felmondás vonatkozásában a munkáltató döntési körébe tartozik annak meghatározása, hogy számára milyen szempontok alapján, miként valósul meg az adott munkakör magasabb színvonalú ellátása

(LB.Mfv.E.10.547/2005., EBH.2003.968.). Fontos azt is hangsúlyozni, hogy a minőségi csereével indokolt felmondás esetén nem csak a munkakör ellátásához szükséges iskolai végzettség, szakképzettség meglétét kell és lehet vizsgálni, hanem egyéb lényeges követelményeket is (LB.Mfv.I.10025/2000., LB.Mfv.I.10.023/2000., LB.Mfv.I.10.904/2001.). Ebből következően nem zárja ki a minőségi csere lehetőségét az, hogy a munkavállaló a meglévő képzettsége birtokában kifogás nélkül ellátta a munkakörét. A munkaügyi perben nem vizsgálható a minőségi csere célszerűsége, azonban az igen, hogy a minőségi csere indoka okszerű-e az adott munkakör ellátása szempontjából, illetőleg a munkáltató eljárása megfelel-e a jóhiszemű és tisztességes eljárás követelményének (LB.Mfv.II.10.969/1997., EBH.1999. 45.).

[49] A perben rendelkezésre álló iratok, továbbá a felperes személyes előadása, törvényes képviselő1, tanú2 és (JEGYZŐ) tanúk vallomása alapján bizonyított, hogy a felperes és a munkáltatói jogkört gyakorló polgármester között oly mértékben megnehezült a munkakapcsolat, ami bizalomvesztést eredményezett a munkáltató oldalán. A vezető állású munkavállaló esetében kiemelt jelentősége van a bizalom fennállásának, ezért ehhez képest a minőségi csere elfogadható indoka az, hogy a felperes feladatait a keresőképtelensége idején ellátó munkavállaló (tanú2) együttműködésében, magatartásában jobban megfelel, mint a felperes. Mindezek alapján a felmondás minőségi csereére vonatkozó indoka valós és okszerű, tehát jogszerű is, ami megalapozta a II. rendű alperes intézkedését.

[50] Az MK 95. számú állásfoglalás IV. pontjára és az Mt. 7. §-ára figyelemmel vizsgálni kellett a joggal való visszaélés tilalmának betartását.

[51] A joggal való visszaélés tilalmának megsértésével kapcsolatos munkaügyi perekben felmerült egyes kérdésekről szóló 5/2017. (XI. 28.) KMK vélemény 1. pontja szerint a joggal való visszaélés tilalmának megsértése akkor állapítható meg, ha valamely alanyi jog gyakorlása formálisan jogszerűen történt.

[52] A perbeli esetben a minőségi csere indokára alapított felmondás formálisan jogszerűen történt. A joggal való visszaélés során valamely alanyi jog gyakorlása általában jogszerű, azonban az adott eset körülményei folytán a helyzet visszaélésszerű, a jogsértés sok esetben nem nyilvánvaló. A 2023. január 1. napjától hatályos jogszabályi rendelkezések a bizonyítási terhet megosztják. A felperesnek kellett bizonyítania a tilalom megsértésének alapjául szolgáló tény, körülményt, amely magában foglalhat mindent, ami megalapozhatja a tilalom megsértését, illetőleg átfogja a tilalom sérelmét megvalósító joggyakorló magatartást. Ezzel szemben a II. rendű alperesnek kellett bizonyítania, hogy a felperes által bizonyított tény, körülmény és hátrány között nem áll fenn okozati összefüggés.

[53] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a II. rendű alperes – kifejezetten a munkáltatói jogkör gyakorlója – 2023. március közepétől, azaz a közös megegyezéssel történő munkaviszony megszüntetésére vonatkozó ajánlata visszautasításától kezdődően a felperes munkába való visszatérését akadályozó, ellehetetlenítő intézkedéseket tett, amelyek meghaladták a felperes helyettesítéséhez, az önkormányzati feladat ellátásához szükséges intézkedések körét. Ezek között kiemelendő, hogy a vezető állású munkavállaló keresőképtelensége esetén a munkájához biztosított mobiltelefon SIM kártyájának, a munkáltatónál használt e-mail címének, a levelező rendszerhez való hozzáféréseinek és a NAV előtti képviseleti jogosultságának letiltása önmagában nem indokolt, amennyiben a munkáltató a keresőképesse váló munkavállalója további foglalkoztatását tervezi. Hasonlóképp nem indokolt a vezető állású munkavállaló munkakörében a keresőképtelenség idejére új munkaviszonyt létesíteni, azonban a II. rendű alperes 2023. május 15. napján intézményvezető munkakörre munkaszerződést kötött (TANÚ 2)val. Fontos azt is rögzíteni, hogy a felperes keresőképesse válásakor sem igazolta a II. rendű alperes azt az állítását, hogy minden korábbi intézkedése a felperes helyettesítésével függött össze, hiszen ebben az

esetben a munkába állásakor a felperes részére vissza kellett volna állítania minden jogosultságot és hozzáférést, de ez nem történt meg.

[54] A II. rendű alperes joggal való visszaélést megvalósító intézkedése, a felmondás mint hátrány nyilvánvalóan a felperes jogos – a munkaviszonya fenntartásához fűződő – érdekének a csorbítására irányult, ezért az elsőfokú bíróság megállapította, hogy jogellenes volt a II. rendű alperes felmondása.

[55] A II. rendű alperes a munkaviszony jogellenessége jogkövetkezményeként az elmaradt jövedelem címén igényelt kártérítés összegét elfogadta. A munkaviszony jogellenes megszüntetése jogkövetkezményei egyes kérdéseiről szóló 6/2016. (XI. 28.) KMK vélemény 5. pontja, valamint a Pp. 2. §-a szerinti rendelkezési elv alapján az elmaradt jövedelem címén igényelt kártérítés tételei és összege, a beszámítható jövedelem és a levonandó jövedelem tekintetében a munkaügyi perben eljáró bírót a kereseti kérelem és ellenkérelem köti, ezért nincs helye hivatalból bizonyításnak, számításnak és levonásnak. A KMK vélemény 7. pontja kimondja továbbá, hogy a munkavállaló kárenyhítési kötelezettségével kapcsolatban a bizonyítás a munkáltatót mint károkozót terheli. Ennek során a II. rendű alperesnek kellett megjelölnie azokat a tényeket, körülményeket, amelyek a kárenyhítési kötelezettség elmulasztására történt hivatkozását alátámasztják, továbbá az állítását bizonyítják arra vonatkozóan, hogy a perbeli időszakban a felperes reálisan milyen jövedelmet érhetett volna el.

[56] A II. rendű alperes nem vitatta a felperes kárenyhítési kötelezettség teljesítésére vonatkozó személyes előadását és perbeli nyilatkozatait, valamint azok okirati bizonyítékait, csupán arra hivatkozott, hogy életszerűtlen, hogy a felperes egy év alatt sem tudott elhelyezkedni. Ez az állítása azonban nem foghatott helyt, szemben a felperes által igazolt tényekkel, amelyek szerint a felperes számos álláshelyet pályázott meg nem kizárólag a végzettsége, szakképesítése szerinti munkakörökben, emellett érdemi lépéseket tett az átképzése érdekében is.

[57] Mindezek miatt nem foghatott helyt a II. rendű alperes kárenyhítési kötelezettség elmulasztására vonatkozó álláspontja, ezért az elsőfokú bíróság az Mt. 82. §-ának (1) és (2) bekezdései szerint marasztalta a II. rendű alperest a felperes javára a kereseti kérelemben meghatározott összegben, az elmaradt jövedelem címén járó kártérítés után a Ptk. 6:48. §-a alapján állapítva meg a késedelmi kamat fizetésének kezdő időpontját és mértékét.

[58] A felperes sérelemdíj címén előterjesztett kereseti kérelmét a II. rendű alperes kizárólag arra hivatkozással vitatta az ellenkérelmében, hogy a felperes nem megfelelő alperest perel, mivel a II. rendű alperes jogi személyként nem rendelkezik az ehhez szükséges cselekvőképességgel. Az anyagi jogi kifogása csupán annyi volt, hogy a Ptk. 2:52. §-a alapján megkívánt jogszabályi feltételek hiányoznak. Az elsőfokú bíróság osztotta a felperes jogi álláspontját a tekintetben, hogy a II. rendű alperes perelhető volt a személyiségi jogsértésre alapított sérelemdíj megfizetése iránt, hiszen a II. rendű alperes jogi személy képviseletében a munkáltatói jogkör gyakorlója rendelkezett az ehhez szükséges cselekvőképességgel. Az Mt. 20. §-ának (1) bekezdése alapján a munkáltatói jogkör gyakorlója jogosult volt a II. rendű alperes képviseletében jognyilatkozat tételére, amelynek során megsérthette a felperes személyiségi jogát. A II. rendű alperes ellenkérelme a sérelemdíj címén előterjesztett kereseti kérelem tekintetében csak a keresetet általánosságban vitató nyilatkozatot foglalt magában, amely nem tartalmazott érdemi védekezést sem a jogalapot, sem az összecszerűséget érintően.

[59] A Pp. 199. §-a (2) bekezdésének ba), bb) és bc) alpontjai egyértelműen megjelölik, hogy az írásbeli ellenkérelem érdemi részében – ha azzal a fél a perben védekezni kíván – milyen nyilatkozatot kell feltüntetni, azaz az írásbeli ellenkérelemben a keresetlevélben előadottakra teljeskörű perfelvételi nyilatkozat megtételét lehet elvárni annak érdekében,

hogy a jogvita keretei tisztázhatóak legyenek. Az ellenkérelemben és egyéb perfelvételi nyilatkozatban az alperesnek érdemi védekezés esetén elő kell adnia azzal kapcsolatos jogi érvelését, hogy a kereseti követelést – annak jogalapját és összszerszerűségét – miért és mennyiben nem tartja alaposnak. Amennyiben az alperes az érdemi védekezés lehetőségével nem él, úgy a bíróság úgy tekinti a Pp. 203. §-ának (2) bekezdésére figyelemmel, hogy nem ellenzi a felperes kérelmének teljesítését. A Pp. 181. §-ának (2) bekezdése szerint akár bírósági meghagyás is kibocsátható, ha az alperes csak a keresetet általánosságban vitató nyilatkozatot terjeszt elő az írásbeli ellenkérelmében, amely nem tartalmaz sem alaki védekezést, sem érdemi védekezést.

[60] Mindezek miatt az elsőfokú bíróság – a II. rendű alperes érdemi védekezése hiányában – megalapozottnak találta a sérelemdíj címén előterjesztett keresetet, és aszerint marasztalta a II. rendű alperest.

[61] Az elsőfokú bíróság mellőzte tanú3 tanú meghallgatását, mert a kereseti kérelem elbírálásához szükséges tényállás megállapítható volt a rendelkezésre álló adatok alapján.

[62] A pertárgy értékét 2 603 020 Ft-ban határozta meg. A Pp. 80-81. §-ai alapján megállapította a felperesnél a perben szükségképpen felmerült és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. §-a szerint felszámított – a II. rendű alperes által összszerszerűségében egyébként nem vitatott –, valamint okirattal (megbízási szerződés, számlák) megfelelően igazolt perköltséget, melyet a peresztes II. rendű alperes köteles megfizetni a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése értelmében. A feleket tárgyi költségfeljegyzési jog illette meg a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 3. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 42. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján megállapított és feljegyzett illeték az állam terhén marad, figyelemmel arra, hogy a peresztes II. rendű alperes személyes illetékmentességben részesülő fél.

[63] Az elsőfokú ítélettel szemben a II. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte a felperes perköltségben történő marasztalása mellett.

[64] A fellebbezésében megismételte azt az érvét, hogy a felmondást a munkáltatói jogkör gyakorlójának indokolnia sem kellett volna, ennek ellenére ennek néhány okát a felmondás mégis tartalmazta. Ennek indoka pedig az volt, hogy a polgármester a döntése előtti szándékáról tájékoztatta a képviselő-testületet is, ahol ellenszavazat nélkül támogatták intézkedését. A képviselő-testület előtt a polgármester indokát adta a tervezett munkáltatói intézkedésének, melyek végül belekerültek a felmondásba is. Emiatt az ítélet sérti az Mt. 210. §-a (1) bekezdésének b) pontját, mert az indokolási kötelezettség hiánya ellenére mégis közölt felmondási okok valósága az eljárásban nem, legfeljebb annak okszerűsége vizsgálható.

[65] Egyetértett azon ítéleti megállapítással, hogy a felmondás minőségi cserére vonatkozó indoka valós és okszerű, így az jogszerű is, ami megalapozta a II. rendű alperes intézkedését. Azt viszont sérelmezte a II. rendű alperes, hogy az ítélet indokolásának mindössze egyetlen bekezdése tartalmazott arra vonatkozó okfejtést: mely tények és körülmények alapján jutott az elsőfokú bíróság arra a meggyőződésre, hogy a jogszerű felmondás miért valósított meg egyben joggal való visszaélést. Ennek summázata, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója olyan akadályozó és ellehetetlenítő intézkedéseket tett, melyek meghaladták a felperes helyettesítésével az önkormányzati feladat ellátáshoz szükséges intézkedések körét. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság okszerűtlenül mérlegelte a tényállás erre vonatkozó elemeit és helytelenül vonta le a jogi következtetését.

[66] Az elsőfokú bíróság nem vette kellő súllyal figyelembe a Mötv. 13. §-a (1) bekezdésének 7) pontját, mely szerint minden helyi önkormányzat közfeladata a kulturális szolgáltatás biztosítása, így különösen a helyi közművelődési tevékenység támogatása, melyet (KÖZSÉG)n a II. rendű alperes lát el. Azt sem kellően értékelte az elsőfokú bíróság, hogy – miután az I. rendű alperes kiszervezte a könyvtárat a közfeladatai közül annak könyvtárosával együtt – a II. rendű alperes létszáma 2023. január 1-től lecsökkent két főre: a takarítón kívül már csak a felperes volt az intézmény egyetlen közművelődési dolgozója és egyben vezetője, akinek keresőképtelensége miatti tartós távolléte nem mentesítette az I. rendű alperest a közfeladatai ellátása alól, ezért meg kellett oldania a működést. Az Áht. 10. §-ának (1) bekezdése ugyanis kimondja, hogy a költségvetési szerv vezetője felelős a közfeladatok jogszabályban, alapító okiratban, belső szabályzatban foglaltaknak megfelelő ellátásáért, valamint a költségvetési szerv számára jogszabályban előírt kötelezettségek teljesítéséért. A felperes 30 napot meghaladó keresőképtelen állománya miatt a fenntartónak kellett ennek érdekében gondoskodnia helyettesről, amivel egy másik intézményénél foglalkoztatott személyt bízott meg részmunkaidőben.

[67] Az Áht. 10. §-ának (6) bekezdése kimondja, hogy a költségvetési szerv képviselőt a költségvetési szerv vezetője látja el, amely jogkör gyakorlása jogszabályban vagy a költségvetési szerv szervezeti és működési szabályzatában foglaltak szerint – esetenként – átruházható a költségvetési szerv vezetőjének helyettesére. A munkáltatói jogkör gyakorlója tehát jogszerűen járt el akkor, amikor a helyettes képviselői jogosultságát a NAV-nál (is) bejelentette, amit az elsőfokú bíróság tévesen értékelt a felperesi képviselői jogosultság „letiltásának”.

[68] Az sem alapozza meg a joggal való visszaélést, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója az új helyettes részére másik telefonos elérhetőséget és másik email címet biztosított, illetve ezeket közzé is tette a közfeladatai ellátása érdekében.

[69] Nem tekinthető joggal való visszaélésre utaló körülménynek, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója a helyettesítés időtartamára új munkaviszonyt létesített az egyébként másik költségvetési intézményénél foglalkoztatott (TANÚ 2)val. A munkaszerződés ugyan kifejezetten nem utalt arra, hogy tanú2 részmunkaidős munkaviszonya a keresőképtelen felperes távollétének idejére szól, ám ez a tanúvallomásokból megállapítható.

[70] Álláspontja szerint megfelelően bizonyította, hogy az egyes munkáltatói intézkedések és a felmondás mint hátrány között nem állt fenn okozati összefüggés. A minőségi csere lehetősége a helyettesítés ideje alatt merült fel a II. rendű alperesnél, és az ezt megelőző munkáltatói intézkedések nem voltak előzményei az erre vonatkozó döntésnek. A munkáltatói intézkedések során nem csorbult a felperes jogos érdeke (sőt, éppen ennek érdekében akadályozta meg a munkáltató, hogy a munkavégzésre és rendelkezésre állásra sem köteles felperesnél intézze bárki a művelődési házzal kapcsolatos ügyeket), azok nem korlátozták a felperes érdekérvényesítési lehetőségeit, nem fojtottak el semmilyen felperesi véleménynyilvánítást, végül pedig sem a II. rendű alperes, sem a munkáltatói jogkör gyakorlója nem zaklatta a felperest.

[71] A II. rendű alperes a Ptk. 6:525. §-ának (1) bekezdésére hivatkozással továbbra is azon az állásponton volt, hogy a kárenyhítési kötelezettség megszégése miatt nem köteles megtéríteni a keletkezett kárt. Bizonyította, hogy a felperes munkaviszonyának megszűnésétől kezdve egészen az elsőfokú eljárás végéig a (MŰVELŐDÉSI KÖZPONT) honlapján folyamatosan volt elérhető álláshirdetés, ami kifejezetten megfelelt a felperes végzettségének és szakmai előéletének, ráadásul a felperes pálosvörösmarti lakóhelyéhez közel olyan távolságra van, mint a II. rendű alperes. Tény, hogy a felperes sok álláshirdetésre jelentkezett, ám elég lett volna egyetlen pályázatot benyújtani a (MŰVELŐDÉSI KÖZPONT)hoz, ahol alkalmazták volna, hiszen korábban dolgozott is itt.

[72] A felperest terhelő kárenyhítési kötelezettség megsértését jelenti az is, hogy a felperes érdekkörében felmerült eljárási hibák és mulasztások miatt csak a 2024. március 14. napján kelt keresetmódosításban jelölte meg először a felperes: mely alperes ellen, milyen jogcímen és milyen igényt kíván érvényesíteni. Ha a felperes a keresetlevelét a felmondás közlését követő 30 napon belül megfelelően előterjeszti, az eljárás közel 8 hónappal rövidebb lett volna, így a felperes perelhúzó magatartásának következményét nem viselheti kizárólag a II. rendű alperes.

[73] A sérelemdíjra vonatkozó ítéleti rendelkezést is megalapozatlannak tartja, ami sérti a Ptk. 2:52. §-ának (2) bekezdését. Az ítélet indokolásától eltérően már az írásbeli ellenkérelme II.2. pontjában előadta érdemi védekezését, s miután megjelölte a Pp. 199. §-a (2) bekezdésének ba) pontja szerinti eljárási szabályok szerint az anyagi jogi kifogását a jogalap megjelölése útján, ezért az elsőfokú bíróság indokolása alaptalan.

[74] A Ptk. 2:52. §-ának (2) bekezdése értelmében alkalmazandó Ptk. 6:519. §-ában meghatározott személy („Aki”) nem a munkáltató, hanem az ilyen magatartást megvalósító munkáltatói jogkört gyakorló személy lehetne, akinek önálló és a munkáltatótól eltérő jogalanyiséga van. A jogi személy II. rendű alperes tehát nem sérthette meg a felperes személyiségi jogait, legfeljebb a munkáltatói jogkör gyakorlója, akit azonban a felperes ilyen jogcímen nem is perelt.

[75] Összegző álláspontja szerint a kereseti kérelem felől való jogerős döntés meghozatala elsősorban jogkérdés, ami az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás okszerű minősítésével, a tényállás fellebbezésében hivatkozott módosításával, kiegészítésével, illetőleg másként való minősítésével, továbbá az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetés levonásával vagy felülmérlegelésével a már rendelkezésre álló bizonyítékok alapján eldönthető.

[76] A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az alperes fellebbezésének „elutasítását” és az elsőfokú ítélet helybenhagyását lényegében annak helyes indokai alapján, valamint az alperes marasztalását 455 200 Ft perköltségben, egyúttal a kártérítés iránti keresetét felemelte 3 473 856 Ft-ra s ennek 2024. február 1. napjától járó késedelmi kamatára.

[77] Az ítéltábla fellebbezést alaptalannak találta, aminek elbírálása során nem lépte át a fellebbezési kérelem és az ellenkérelem korlátait (Pp. 370. §-ának (1) bekezdése), olyan eljárási szabálysértést vagy téves anyagi pervezetést ugyanis, amely erre okot adott volna, nem észlelt (Pp. 370. §-ának (2)-(4) bekezdései).

[78] Az ítéltábla mindenekelőtt a felperes keresetfelemelését elutasító végzés indokait adja meg.

[79] Ha a fél a kereset-, illetve ellenkérelem-változtatás iránti kérelmét szabályszerűen előterjesztette, a bíróság – ha a változtatás feltételei fennállnak – a változtatást engedélyezi és a Pp. 222. §-ában foglaltak szerint jár el, ellenkező esetben a változtatás iránti kérelmet elutasítja. A kérelem elutasítását a bíróság legkésőbb az ítéletben indokolja (Pp. 219. §-ának (1) bekezdése).

[80] A Pp. 521. §-ának (2) bekezdése szerint, ha a felperes az igényét az Mt. 82. §-ának (1) bekezdésére vagy az Mt. 83. §-ának (3) bekezdésére alapította, a perfelvételt lezáró végzés meghozatalát követően keletkezett kár vagy elmaradt munkabér, egyéb járandóság érvényesítése esetén – keresetváltoztatás engedélyezése iránti kérelem előterjesztése nélkül – a kereseti követelésének összegét felemelheti a követelésnek a per folyamán esedékessé váló részleteire a tárgyalás berekesztéséig. Az elsőfokú tárgyalás berekesztését követően esedékessé vált követelés a fellebbezésben, míg a fellebbezés előterjesztését követően esedékessé vált követelés a másodfokú eljárásban érvényesíthető.

[81] Amennyiben a munkavállaló felperes a munkáltató munkaviszony megszüntetésének jogellenességét állítja, és az alperest az elmaradt jövedelemből eredő kárában kéri marasztalni az Mt. 82. §-ának (2) bekezdése alapján, illetve – a munkaviszonya helyreállítása esetére – az Mt. 83. §-ának (3) bekezdése alapján követeli az elmaradt munkabérének összegét, akkor az igénye nem statikus, hanem az idő előrehaladtával, vagyis a per folyamán változik, így az eredetileg előterjesztett kereseti kérelmet a munkavállalónak folyamatosan módosítania kell a per folyamán. Az elmaradt jövedelem összegének emelkedésére figyelemmel a jogalkotó a kereset-változtatásra az elsőfokú eljárásban 2021. január 1-ét megelőzően az esedékessé válástól számítottan 30 napos, a másodfokú eljárásban pedig 15 napos határidőt biztosított a munkavállaló számára. A Pp. 521. §-a (2) bekezdésének 2021. január 1-től hatályos rendelkezése ezen igény esetén már nem írja elő a kereset-változtatás iránti kérelem előterjesztését, hanem lehetőséget teremt arra, hogy a felperes a keresetét az elsőfokú tárgyalás berekesztéséig felemelhesse a követelésének a per folyamán esedékessé vált részleteire.

[82] A Pp. 521. §-a (2) bekezdésének további előírása szerint a munkavállaló felperes a felemelt keresetét a másodfokú eljárásban csak a fellebbezésében terjesztheti elő, vagyis akkor, ha az elsőfokú bíróság határozatának van olyan rendelkezése, amelynek megváltoztatását kívánja (Pp. 371. §-a). Értelmszerűen ezért abban az esetben, ha a munkavállaló felperes az elsőfokú eljárásban pernyertes lett, vagyis az elsőfokú tárgyalás berekesztéséig előterjesztett igényének az elsőfokú bíróság teljes egészében helyt adott, nincs olyan elsőfokú ítéleti rendelkezés, amelyet jogorvoslattal – fellebbezéssel vagy csatlakozó fellebbezéssel – támadhatna.

[83] Minthogy a perbeli esetben a munkavállaló felperes az elsőfokú eljárásban teljes egészében pernyertes lett, esetében nem lenne értelmezhető a csatlakozó fellebbezés benyújtása sem, mivel hiányzik annak törvényi feltétele, hogy a fellebbezéssel megtámadott ítélet megváltoztatását maga is kívánja (Pp. 372. §-ának (1) bekezdése). A Pp. 521. §-a (2) bekezdésének a másodfokú eljárásra irányadó rendelkezése ugyanakkor nem zárja el a pernyertes munkavállalót attól, hogy az elsőfokú ítéletet követően esedékessé vált igényét érvényesítse. A Pp. 521. §-ának (4) bekezdése ugyanis az anyagi jogerőhatás feloldásával lehetővé teszi, hogy a később keletkezett igényét az elévülési időn belül újabb munkaügyi perben érvényesítse. Mindezekből következően pedig a felperes az elmaradt jövedelemből eredő további kártérítési igényét a pernyertességére figyelemmel a másodfokú eljárásban nem, ugyanakkor újabb munkaügyi perben érvényesítheti (ennek megfelelően foglalt állást a Kúria az Mfv.VIII.10.012/2022/5. szám alatti ítéletében).

[84] Az ítéltábla a II. rendű alperes fellebbezését megalapozatlannak találta.

[85] Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, s abból megalapozott jogi következtetésre jutott, aminek indokaival is egyetértett az ítéltábla.

[86] Mindenekelőtt rá kell mutatni: az alperes fellebbezésének megalapozatlansága miatti elutasításra irányuló felperesi fellebbezési ellenkérelem értelmezhetetlen volt, ilyen lehetőséget ugyanis a Pp. nem ismer. A Pp. 366. §-ának (1)-(2) bekezdései tartalmazzák a fellebbezés visszautasításának (nem pedig az elutasításának) eseteit, amelyek között a megalapozatlanság nem szerepel, hiszen ez az ügy érdemére tartozó kérdés, s ekkor a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése az irányadó: ha az elsőfokú bíróság ítélete érdemben helyes, a másodfokú bíróság ítéletével azt helybenhagyja, ellenkező esetben az elsőfokú bíróság ítéletét egészben vagy részben megváltoztatja. A fellebbezési ellenkérelem tehát irányulhat a fellebbezés elutasítására vagy az elsőfokú ítélet helybenhagyására, de egyszerre nem kérhető e kettő.

[87] A fellebbezésre s ezáltal az érdemi felülbírálatra áttérve: a II. rendű alperes alaptalanul sérelmezte, hogy az indokolási kötelezettség hiánya ellenére az elsőfokú bíróság vizsgálta a

perbeli felmondás indokainak valóságát és okszerűségét. Ezzel összefüggésben az ítéltábla mindössze utal az Mt. 210. §-ának (1) bekezdéséhez fűzött Nagykommentárban írtakra: „Amennyiben a munkáltató mégis indokolja a felmondást, akkor az ítélkezési gyakorlat alapján a munkavállaló a bíróság előtt vitathatja az indok valóságát és okszerűségét. A munkáltató nem hivatkozhat arra, hogy indokolásra nem volt köteles. Az indokolási kötelezettség hiányában is a megindokolt rendes felmondás indokának valóságát és okszerűségét a bíróságnak vizsgálnia kell. Ezért az indokolási kötelezettség hiányában is az adott indokolásnak összhangban kell lennie az Mt. általános szabályaival.”

[88] A joggal való visszaélés vonatkozásában a II. rendű alperes a Pp. 369. §-a (3) bekezdésének a) pontjában jelölte meg a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét, amely rendelkezés szerint a másodfokú bíróság felülbíráhatja az elsőfokú bíróság ítélete anyagi jognak való megfelelőségét; az anyagi jogi felülbírálat során a bizonyítás eredményét okszerűtlennek minősítheti és ennek alapján a tényállást módosíthatja, kiegészítheti.

[89] Az e törvényhelyhez fűzött Pp. Nagykommentár a következőket mondja: „A bizonyítás eredményének mérlegelését illetően a Pp. csak az okszerűtlen mérlegelés felülbírálatát engedi meg, vagyis a bizonyítás eredményének mérlegelése csak akkor hagyható figyelmen kívül, ha az okszerűtlen, vagyis jogszabálysértő vagy ha a másodfokú bíróság is bizonyítást folytatott le. Szűk értelemben vett felülmérlegelésre, azaz a jogszabálysértés megállapítása nélkül a mérlegelés megváltoztatására nincs lehetőség. Ez tehát azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a másodfokú bíróság a bizonyítás okszerűtlennek minősítése után módosítja, kiegészíti vagy további bizonyítást folytathat le akár az első-, akár a másodfokú eljárásban hivatkozott tény megállapítására, és így módosítja, egészíti ki azt. Tehát a tényállás megváltoztatására a másodfokú bíróság nem jogosult anélkül, hogy a bizonyítás eredménye ne lenne okszerűtlen, illetve ne folytatna le további bizonyítást, azonban az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított tényekből eltérő jogi következtetést vonhat le, a tényeket minősítheti másként.”

[90] Ha az adott tényállás megállapítása a beszerzett bizonyítékok értékelésének eredményeként a logika szabályai szerint lehetséges volt, s az nem volt kizárt, a másodfokú bíróság akkor sem bírálhatja felül az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, ha ő maga egyébként a bizonyítékok mérlegelése alapján más ténybeli következtetésre jutott volna. Ez ugyanis a bizonyítékok másodfokú eljárásban történő felülmérlegelésének tilalmába ütközik.

[91] Az elsőfokú bíróság megfelelő indokát adta az ítélete indokolásában a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapított tényállásra figyelemmel annak, hogy miért valósított meg joggal való visszaélést az egyébként jogszerű felmondás.

[92] A II. rendű alperes érvelése szerint a helyettes képviseleti jogosultságának NAV-nál történt bejelentését az elsőfokú bíróság tévesen értékelte a felperesi képviseleti jog „letiltásának”. Ezzel szemben tény, hogy a felperes képviseleti jogát a NAV valamelyik fél megszűnése vagy elhunytja miatt lezárta, tehát többről volt szó, mint a helyettes képviseleti jogának bejelentéséről (keresetlevél 15. számú melléklete), mivel ezzel párhuzamosan a felperes mint vezető képviseleti jogát megszüntették.

[93] A II. rendű alperes álláspontja szerint az sem alapozza meg a joggal való visszaélést, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója az új helyettes részére másik telefonos elérhetőséget és másik email címet biztosított, továbbá ezeket a közfeladatai ellátása érdekében közzé is tette. Az elsőfokú bíróság azonban nem ezt tekintette a joggal való visszaélést megalapozó körülménynek, hanem azt, hogy a felperesnek a hivatalos e-mail címéhez már nem volt hozzáférése 2023. április 20. napján, mivel azt az informatikus letiltotta a munkáltatói jogkört gyakorló polgármester kérésére (az elsőfokú ítélet indokolásának [25] bekezdése), ahogy a felperes részére a II. rendű alperes által biztosított mobiltelefon SIM kártyáját letiltották 2023. május 18. napján, miként ide tartozik az is, hogy a felperes 2023. május 17. napján észlelte: a

II. rendű alperes közösségi média oldalához is megszüntették a hozzáférését (az elsőfokú ítélet indokolásának [29] és [30] bekezdései), amely ténymegállapításokat a II. rendű alperes sem tett vitássá a fellebbezésében. Az pedig kifejezetten cinikus megjegyzés volt a II. rendű alperes részéről, hogy a munkáltató ezen intézkedései során nemhogy nem csorbult a felperes jogos érdeke, hanem éppen a felperes érdekében akadályozta meg a munkáltató, hogy a munkavégzésre és rendelkezésre állásra sem köteles felperesnél intézze bárki a művelődési házzal kapcsolatos ügyeket.

[94] Az események láncolatát tekintve megalapozottan jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, miszerint ugyancsak megalapozza a joggal való visszaélést az a körülmény, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója a helyettesítés időtartamára új munkaviszonyt létesített az egyébként másik költségvetési intézményénél foglalkoztatott (TANÚ 2)val, ahogy a felperes keresőképesse válásakor sem igazolta a II. rendű alperes azt az állítását, hogy minden korábbi intézkedése a felperes helyettesítésével függött össze, mert ebben az esetben a munkába állásakor a felperes részére vissza kellett volna állítania minden jogosultságot és hozzáférést, ami nem történt meg. A feltárt bizonyítékok alapján megalapozottan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a II. rendű alperes – s kifejezetten a munkáltatói jogkör gyakorlója – 2023. március közepétől, azaz a közös megegyezéssel történő munkaviszony megszüntetésre vonatkozó ajánlatának visszautasításától a felperes munkába való visszatérését akadályozó, ellehetetlenítő intézkedéseket tett, amelyek meghaladták a felperes helyettesítéséhez, az önkormányzati feladat ellátásához szükséges intézkedések körét, s ennek eredményeként került sor a felmondásra is.

[95] A leírtak miatt nem tekinthető okszerűtlennek az elsőfokú bíróság részéről a bizonyítás eredményének mérlegelése és ennek folytán a joggal való visszaélés miatt a felmondás jogellenességének megállapítása, ezért nem volt lehetőség a mérlegelés felülbírálatára és eltérő következtetés levonására.

[96] A kárenyhítési kötelezettség megszegését az alperes nem tudta eredménnyel bizonyítani. Annak igazolására az életszerűség hangsúlyozásán túl mindössze arra hivatkozott a fellebbezésében, hogy a felperes munkaviszonyának megszűnésétől kezdve egészen az elsőfokú eljárás végéig folyamatosan volt elérhető álláshirdetés a (MŰVELŐDÉSI KÖZPONT) honlapján. Ezzel szemben maga csatolta be azt az elektronikus levelet (33.M.70.094/2023/25/3.), amely szerint 2024. február 1-jétől már betöltötték ezt az álláshelyet. A fellebbezésben írtakkal ellentétben a felperes nem az előítéleteire hivatkozással nem kívánt azzal élni, hanem azért, mert az ismerősei tájékoztatásából úgy tudta: már nem élő ez a lehetőség (33.M.70.094/2023/24. számú jegyzőkönyv 3. oldala). Mivel már dolgozott ennél a munkáltatónál a felperes, annak is elfogadható magyarázatát adta, hogy miért nem kívánna ott ismét elhelyezkedni (33.M.70.094/2023/26/1. számú irat 16. pontja). Ennek az egy álláshelynek az esetleges elmulasztása emiatt nem alkalmas a felperest terhelő kárenyhítési kötelezettség megszegésének a megállapítására, figyelemmel arra, hogy a felperes igazolta a folyamatos próbálkozásait az elhelyezkedése érdekében, amit a II. rendű alperes maga sem vitatott (33.M.70.094/2023/24. számú jegyzőkönyv második oldala).

[97] Azt pedig végképp nem lehet a kárenyhítési kötelezettség megsértéseként értékelni a felperes terhére, hogy a jogi képviselő igénybevétele nélkül előterjesztett keresetlevelét az elsőfokú bíróság visszautasította, majd jogi képviselővel eljárva is sor került a kereset megváltoztatására, amivel szükségszerűen telt az idő. Ezen az alapon maga a II. rendű alperes is elejét tudta volna venni a kár bekövetkeztének és a kárösszeg növekedésének, ha egyrészt nem mond fel joggal visszaélve, másrészt pedig a keresetet rögtön elismeri, elejét véve a pertartam növekedésének.

[98] A II. rendű alperes a sérelemdíj iránti keresetet azért tartotta alaptalannak, mert a Ptk. 2:52. §-ának (2) bekezdése értelmében alkalmazandó Ptk. 6:519. §-ában meghatározott

személy („Aki”) nem a munkáltató, hanem az ilyen magatartást megvalósító munkáltatói jogkört gyakorló személy lehetne, akinek önálló és a munkáltatótól eltérő jogalanyiséga van, továbbá az igény azért is alaptalan szerinte, mert jogsértést nem követett el (33.M.70.094/2023/24. számú jegyzőkönyv második oldala). Ez az elsőfokú bíróság megállapításával ellentétben (az ítélete [120] pontja) a kereseti követelés jogalapját érintő érdemi védekezésnek tekintendő, ezért az alperes marasztalásának oka nem az érdemi védekezés elmulasztása, hanem annak alaptalansága, aminek indokát is adta az elsőfokú bíróság az ítélete [118] bekezdésében. A II. rendű alperes csupán a követelésösszecszerűségét nem vitatta, továbbá a jogalapot érintő további védekezést nem terjesztett elő, amivel ez okból nem kellett foglalkozni.

[99] A II. rendű alperes alaptalanul állította, hogy a felperest ért immateriális hátrány miatt nem ő, hanem a polgármester tartozhat felelősséggel.

[100] Az Mt. 9. §-ának (1) bekezdése kimondja: a munkavállaló és a munkáltató személyiségi jogainak védelmére, ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42–54. §-ait kell alkalmazni azzal, hogy a Ptk. 2:52. §-ának (2) és (3) bekezdései, valamint 2:53. §-a alkalmazásakor e törvény kártérítési felelősségre vonatkozó szabályai az irányadók.

[101] Az Mt. 177. §-a szerint a kár megtérítésére egyebekben a Ptk. 6:518–534. §-ainak szabályait kell alkalmazni. A Ptk. kártérítési felelősségre vonatkozó szabályai tehát a fellebbezéssel ellentétben nem a Ptk. 2:52. §-ának (2) bekezdéséből következnek közvetlenül, hanem az Mt. 177. §-a alapján irányadóak és csakis mögöttesen, amennyiben arról az Mt. 166-176. §-ai eltérően nem rendelkeznek. A Ptk. kártérítési felelősség általános szabályát tartalmazó 6:519. §-ával szemben ezért a munkavállaló által elszenvedett kár esetén az Mt. 166. §-ának (1) bekezdése az irányadó, amiből következően a Ptk. 6:519. §-ában szereplő névmásra (aki) alapított fellebbezési érvelés nem foghatott helyt. Az Mt. 166. §-ának (1) bekezdése alapján a munkáltató köteles megtéríteni a munkavállalónak a munkaviszonnyal összefüggésben okozott kárt, amely alatt az előbbiek szerint a sérelemdíjat is érteni kell. A felperes a munkaviszonyával összefüggésben szenvedte el a sérelemdíjjal kompenzálendő immateriális hátrányokat, amiért a II. rendű alperes tartozik helytállni akkor is, ha a képviseletében a munkáltatói jogkört gyakorló polgármester is járt el az Mt. 20. §-ának (1) bekezdése alapján, ezért a felperes alappal érvényesítette a követelését a II. rendű alperessel szemben, s a keresetösszési jog hiánya miatt nem volt alaptalan a kereset.

[102] A II. rendű alperes ezen túlmenően csak azért vitatta a sérelemdíj iránti követelést, mert állítása szerint eleve nem követett el jogsértést, amely védekezés úgyszintén megdőlt. A sérelemdíj iránti kereset jogalapjával szembeni további és magával az összecszerűségével szemben a II. rendű alperes nem terjesztett elő védekezést, ezért és a felhozott védekezésének alaptalansága miatt nem volt indok e kereseti követelés elutasítására.

[103] A helyesen megállapított tényállásból az elsőfokú bíróság a fentiek szerint megalapozott jogi következtetésre jutott, ezért az ítéltábla a fellebbezés által szükségessé tett kiegészítéssel helyben hagyta az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján.

[104] A fellebbezés nem vezetett eredményre, amiért az ítéltábla a pereszes alperest kötelezte a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése értelmében a pernyertes felperes perköltségének megfizetésére, amelynek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint állapította meg. Ennek során figyelemmel volt arra, hogy ugyan a felperes teljesen pernyertes lett, azonban a másodfokú perköltség iránti igényét az általa a fellebbezési eljárásban felemleni kívánt keresetre is figyelemmel határozta meg. Mivel a kereset felemlésére nem volt mód, s ezért a II. rendű alperes marasztalásának tőkeösszege a kért 3 673 856 Ft-tal szemben maradt az elsőfokú bíróság által megítélt 2 603 020 Ft, az ítéltábla az ennek arányában

meghatározott nettó összegű ügyvédi munkadíjból álló perköltségben marasztalta a II. rendű alperest.

[105] A feleket a másodfokú eljárásban is tárgyi költségfeljegyzési jog illette meg a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 3. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján. Az Itv. 39. §-a alapján a fellebbezett érték 2 603 020 Ft volt, ezért az Itv. 46. §-a (1) bekezdésének alapján megállapított és feljegyzett illeték 208 242 Ft. A fellebbezési eljárás illetéke a pervesztes II. rendű alperest az Itv. 5. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján megillető személyes illetékmentesség folytán – figyelemmel a Pp. 102. § (6) bekezdésében foglaltakra – az állam terhén marad.

Debrecen, 2025. február 25.

Dr. Tass Edina sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, Dr. Riczu András sk. bíró